

20.9.2011

Linnea2-ohjausryhmälle

Linnea2-työryhmien kehittämisestä

Linnea2-työryhmien kehittämisseminaarissa Hankenilla 15.2.2011 annettiin työryhmille toimeksiantona ”**mieltä, minkälaiset olisivat uudet ryhmäjaot, minkälaisia henkilöitä tuleviin ryhmiin halutaan ja mihin ryhmiin tulisi kutsua myös yleisten kirjastojen väkeä.**”

Sys-OPAC-työryhmä käsitteli tätä toimeksiantoa kokouksessaan 9.6.2011. Kokouksen jälkeen puheenjohtaja laati luonnoksen, joka viimeisteltiin työryhmän kommenttien ja parannusehdotusten jälkeen. Mietintö annetaan kommentoitavaksi/tiedoksi myös muille Linnea2-työryhmille. Mahdollisesti työryhmät voivat viimeistellä yhteisen mietinnön.

1. Työryhmien tarkoitus

Hankenin kehittämisseminaarista laadittu muistio kokosi yhteen seminaarin annin ja siellä laaditut ryhmätyöt, missä pohdittiin Linnea2-työryhmien tehtäviä ja organisointia. Sys-OPAC-työryhmän näkemys on laadittu ryhmätöissä esiin nostettujen kohtien avulla.

Sys-OPAC-työryhmä katsoo, että kirjastojärjestelmäkonsortioiden yhteisillä työryhmillä on kaksi selkeää tehtäväkenttää. Koemme, että työryhmät ohjaavat ja tukevat Kansalliskirjaston verkkopalveluyksikköä kirjastojärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvissä tehtävissä. Lisäksi työryhmien tulisi tukea yksittäisiä kirjastoja ja toimia neuvona antavana tukiryhmänä tai palautekanavana Kansalliskirjaston suuntaan. Työryhmien tehtävät voidaan summata seuraavasti:

1. Tukea Kansalliskirjastoa sen ylläpito- ja kehittämistehtävissään (kirjastojärjestelmät):
 - o Uusien toimintatapojen miettiminen
 - o Muutosten hallinta
 - o Ongelmien esiin nostaminen, ongelmanratkaisut
2. Tukea kirjastoja, edistää verkostoitumista:
 - o Asiantuntijuuksien hyödyntäminen ja jakaminen
 - o Ohjeistusten ja suositusten laadinta ja koulutukset

Paikallisia resursseja on kirjastoilla vaihtelevasti. Joissakin kirjastoissa on osaamista ja teknisiä resursseja selkeästi enemmän kuin toisissa. Monimutkaisen kirjastojärjestelmän käyttäminen ja soveltaminen kirjastoissa vaatii paitsi paikallisia resursseja niin myös keskitettyjä tukipalveluita ja kirjastojen yhteisiä resursseja. Kansalliskirjaston suoran tuen lisäksi Linnea2-työryhmät pyrkivät tarjoamaan ohjeita, neuvoja ja suosituksia kirjastojärjestelmien tai formaattien käyttöön kussakin kirjastossa.

2. Nykyiset työryhmät

Nykyiset työryhmät on tiukasti sidottu nykyisen kirjastojärjestelmämme toiminnallisiin kokonaisuuksiin, joka heijastelee kirjastotyöhön liittyviä yleisiä perustehtäviä: hankinta, luettelointi, sisällönkuvailu, lainaus ja kaukopalvelu. Lisäksi mukana ovat järjestelmän ylläpidolliset tehtävät: systeeminhoito ja käyttöliittymät.

Nykyiset työryhmät ovat:

Systeemi- ja OPAC-työryhmä (sys-OPAC)

Lainaus ja kaukopalvelu-työryhmä (Laika)

Luettelointi- ja hankinta-työryhmä (Luethan)

Aiemmin työryhmiä oli kuusi kappaletta ja ne vastasivat mainittuja tehtäväkokonaisuuksia. Työryhmien määrä koettiin kuitenkin liian suureksi ja ne tiivistettiin nykyiseen kolmeen. Työryhmät on nimetty kaksivuotiskaudeksi (2010-2011). Linnea2- ja AMKIT-konsortioihin kuuluvat kirjastot ovat saaneet ehdottaa jäseniä työryhmiin. Kansalliskirjasto valitsi jäsenet ja Linnea2-ohjausryhmä viime kädessä hyväksyi ne. Valinnassa yritettiin saada aktiivisiksi koettuja ihmisiä, ja myös tasaista jakautumista kirjastojen kesken. Tämän lisäksi vielä joka ryhmään nimitettiin sekä uusia että vanhoja jäseniä.

Ryhmien työskentely kuluneella kaudella (ainakin sys-OPAC-ryhmässä) on nostanut esiin joukon eritasoisia haasteita. Ryhmän jäsenten sijoittuminen eri puolelle maata on johtanut enimmäkseen virtuaalikokouksiin. Työryhmien ohjaaminen jäi alkuvaiheessa vähäiseksi ja työryhmät määrittelivätkin alussa itse tehtävänsä pohjautuen edellisten (kuuden) työryhmien toimenkuviin. Kehittämisseminaari vuoden 2011 alussa oli lopputulos hieman sekavasta ryhmien toimeksiannosta.

Ongelmiksi tai haasteiksi voidaan nostaa myös seuraavat kysymykset:

Miten jäsenet sisäistävät oman roolinsa työryhmässä? Ketä/mitä he edustavat ryhmässä?

Miten paljon voidaan vaatia jäseniltä? Mitkä ovat osallistumisen resurssit?

Miten konsortioille saadaan eniten hyötyä työryhmistä?

Miten Kansalliskirjasto saa eniten hyötyä työryhmistä?

Miten jaotellaan työryhmien asiakokonaisuudet, mitkä ovat rajaukset?

Miten kerätä asiantuntemusta ryhmään? Ovatko oikeat ihmiset mukana ryhmässä?

Miten kerätä palautetta tai ideoita kirjastoilta, jotka eivät ole edustettuina ryhmässä?

Mikä on paras tapa viestiä työryhmien asioista?

3. Esitys: uudet ryhmäjaot ja toimintamalli

Systeemi- ja OPAC-työryhmä katsoo, että Linnea2-työryhmien pääasiallinen tehtävä säilyy ennallaan eli tavoitteena olisi edelleen:

1. Tukea Kansalliskirjastoa sen ylläpito- ja kehittämistehtävissään (kirjastojärjestelmät):

- o Uusien toimintatapojen miettiminen
- o Muutosten hallinta
- o Ongelmien esiin nostaminen, ongelmanratkaisut

2. Tukea kirjastoja, edistää verkostoitumista:

- o Asiantuntijuuksien hyödyntäminen ja jakaminen
- o Ohjeistusten ja suositusten laadinta ja koulutukset

Työryhmien toiminnasta ja käytännön järjestäytymisestä Systeemi- ja OPAC-työryhmä esittää seuraavanlaisen ehdotuksen:

1. Kirjastokonsortiot (tai niiden ohjausryhmät) vahvistavat yleiset linjaukset ja tavoitteet kullekin työryhmälle toimikauden alussa. Aloittaville työryhmille järjestetään kick-off-tilaisuus, jossa mukana ovat myös vanhojen työryhmien jäsenet. Työryhmien toimeksiannon kannalta on olennaista, että työryhmät ovat tietoisia mm.
 - o Kirjastokonsortioiden toimintasuunnitelmasta ja strategioista
 - o Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalveluiden toimintasuunnitelmasta
 - o Muista vastaavista kansallista kirjastokenttää ohjaavista linjauksista tai tulevista yhteisistä hankkeista tai muista muutoksista toimikaudella
2. Nykyinen kolmen työryhmän jako ei ole optimi. Tehtäväkentät ovat liian laajoja, joten ehdotamme että palataan osittain vanhaan jaotteluun. Tuleva ryhmäjako voisi olla seuraavalla kaudella seuraavanlainen:
 - o Systeemi- ja käyttöliittymät (Sykli)
 - o Lainaus
 - o Luettelointi
 - o Hankinta
 - o Kaukopalvelu
3. Sisällönkuvailun kehittäminen ja ohjeistaminen siirretään Sisällönkuvailun asiantuntijaverkostolle, jossa on jo nyt laaja edustus sisällönkuvailun ammattilaisia eri kirjastosektoreilta. Asiantuntijaverkoston asemaa tulee vahvistaa.
4. Henkilön jäsenyys missä tahansa työryhmässä tarkoittaa, että kyseinen henkilö edustaa omaa kirjastosektoriaan, ei vain omaa kirjastoaan/organisaatiotaan.
5. Työryhmän jäsenellä pitää olla etukäteen tiedossa (ja sovittuna oman organisaationsa kanssa) työryhmän työskentelyyn käytettävät resurssit
 - o velvollisuus osallistua oman osaamisensa rajoissa työryhmän työskentelyyn, arvio kokonaistyöajasta 5-10 %.
 - o velvollisuus viestiä omalle kirjastosektorille
 - o valmius matkustaa työryhmän kokouksiin
6. Työryhmän jäsenellä tulee olla tarvittavat tiedot ja taidot konkreettisesta työstä kirjastojen tietojärjestelmien parissa. Työryhmissä käsitellään yksityiskohtaisesti kirjastojärjestelmiin tai ruohonjuuritason kirjastotyöhön liittyviä asioita.
7. Luettelointi- ja kaukopalvelutyöryhmiin nimetään myös yleisten kirjastojen edustaja. Lisäksi yleiset kirjastot voivat halutessaan nimetä yhteyshenkilön kuhunkin työryhmään.
8. Työryhmien viestintään tulee kiinnittää erityistä huomiota. Työryhmien ohjeistukset, suositukset ja muistiot kootaan selkeäksi kokonaisuudeksi verkkosivuille, Kansalliskirjaston tarjoamalle wikisivustolle. Avoimuuteen panostetaan. Linnea/AMKIT-postituslistoilla esitettyjä ohjeita, toteutusmalleja tai ohjelmakoodia kootaan myös sivustolle entistä paremmin kaikkien hyödynnettäväksi.
9. Työryhmät raportoivat konsortioiden ohjausryhmille kerran vuodessa.

4. Huomioitavaa

Lähitulevaisuudessa Linnea2- ja AMKIT-konsortiot valmistelevat uuden kirjastojärjestelmän hankintaa ja käyttöönottoprojektia. Kehittämisseminaarissa esitettiin, että Linnea2-työryhmiä ei valjastettaisi uuden järjestelmän hankintaprosessiin. Lisäksi kansallisen asiakasliittymän rakentaminen etenee.

On huomioitava, että näissä Linnea2-työryhmissä on paljon kirjastojärjestelmä- ja käyttöliittymäosaamista. Työryhmien kommentointi- tai konsultointimahdollisuus sekä uuden järjestelmän hankintaprosessissa että asiakasliittymän kehittämisessä kannattaa säilyttää. Asiasta kannattaa käydä keskustelu uusien työryhmien nimittämisen yhteydessä.